

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 59/26

Люксембург, 21 април 2026 г.

Решение на Съда по дело C-769/22|Комисия/Унгария (Ценности на Съюза)

Ценности на Съюза: Унгария е нарушила правото на Съюза, като е приела закон, който стигматизира и маргинализира ЛГБТИ+ лицата

За пръв път в производство по иск срещу държава членка Съдът установява по-специално нарушение на член 2 ДЕС, в който са изброени ценностите, на които се основава Европейския съюз

Със „Закон LXXIX от 2021 г. за приемане на по-строги мерки срещу лица, осъдени за педофилия, и за изменение на някои закони за защита на децата“ Унгария изменя редица национални правни актове с оглед на закрилата на ненавършилите пълнолетие лица. По същество измененията забраняват или ограничават, по-специално в аудиовизуалния сектор или в сектора на рекламната дейност, достъпа до съдържание, което представя или популяризира различията по отношение на половата идентичност, съответстваща на пола по рождение, промяната на пола или хомосексуалността. След като по този повод Европейската комисия предявява иск за установяване на неизпълнение на задължения, Съдът постановява, че Унгария е нарушила правото на Съюза на няколко различни нива: първичното и вторичното право на Съюза, свързано с предоставянето на услуги на вътрешния пазар, Хартата на основните права на Европейския съюз, член 2 ДЕС и Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД).

Със „Закон LXXIX от 2021 г. за приемане на по-строги мерки срещу лица, осъдени за педофилия, и за изменение на някои закони за защита на децата“ (наричан по-нататък „Законът за изменение“) Унгария приема различни изменения в националното си право. Макар според тази държава членка измененията да имат за цел закрилата на ненавършилите пълнолетие лица, някои от тях по същество водят до забрана или ограничаване на достъпа до съдържание, чийто определящ елемент е представянето или популяризирането на различията по отношение на половата идентичност, съответстваща на пола по рождение, промяната на пола или хомосексуалността.

Европейската комисия предявява пред Съда иск срещу Унгария за установяване на неизпълнение на задължения по повод на приемането на Закона за изменение. Тя иска от Съда да установи нарушение на първичното и вторичното право на Съюза, свързано с предоставянето на услуги на вътрешния пазар¹, на редица права, гарантирани от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), на член 2 ДЕС², и накрая на Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД)³.

Съдът, заседаващ в пленарен състав, приема, че искът следва да се уважи по същество по отношение на всички изтъкнати в него основания.

Първо, **посочените изменения нарушават свободата на предоставяне и получаване на услуги**, прогласена в първичното право на Съюза и в редица разпоредби на Директивата за електронната търговия, Директивата за услугите и Директивата за аудио-визуалните медийни услуги. Най-напред Съдът отбелязва, че измененията ограничават възможността доставчиците на медийни услуги или доставчиците на други услуги да създават и разпространяват съдържание, в което централно място като определящ елемент заема представянето или популяризиране на различията по отношение на половата идентичност, съответстваща на пола по рождение, промяната на пола или хомосексуалността. По този начин измененията водят до **ограничения в тази свобода**. По-нататък Съдът потвърждава, че съгласно правото на Съюза подобни ограничения могат да бъдат оправдани със

съображения за насърчаване на висшия интерес на детето или пък с необходимостта да се запази правото на родителите да осигуряват образованието и обучението на децата си в съответствие със своите религиозни, философски и педагогически убеждения, които са гарантирани от Хартата⁴. По-конкретно Съдът подчертава **свободата на преценка, с която държавите членки разполагат при липсата на правила за хармонизация, за да определят какво съдържание, по-специално аудиовизуално, би могло да увреди физическото, умственото или моралното развитие на ненавършилите пълнолетие лица.**

Съдът приема обаче, че тази свобода на преценка трябва да се упражнява при спазване на Хартата и по-специално на **забраната за дискриминация, основана на пола и сексуалната ориентация**, гарантирана с член 21, параграф 1 от нея. В разглеждания случай Съдът констатира, че това не е така. Всъщност аспектите на Закона за изменение, които почиват на критерия за представяне или популяризиране на различията по отношение на половата идентичност, съответстваща на пола по рождение, промяната на пола или хомосексуалността, се основават на схващането, че всяко представяне или популяризиране от този вид, независимо от конкретното съдържание, може да засегне висшия интерес на детето. **Подобен подход обаче разкрива предпочитания към някои видове полова идентичност и сексуална ориентация в ущърб на други, които в резултат на това са стигматизирани, а това е несъвместимо с изискванията, произтичащи от забраната за дискриминация, основана на пола и сексуалната ориентация, за едно общество, основано на плурализъм.** При наличието на такова неспазване на основното съдържание на посочената забрана, разглежданите ограничения в никакъв случай не изглеждат оправдани, по-специално с целта за насърчаване на висшия интерес на детето. Съдът уточнява, че ненавършилите пълнолетие лица могат адекватно да бъдат защитени срещу предавания с неподходящо за възрастта им съдържание, без на това основание да се извършва пряка дискриминация, основана на пола и сексуалната ориентация, като произтичащата от разглежданите изменения.

Второ, **посочените изменения представляват особено тежка намеса в редица основни права, защитени от Хартата, а именно забраната на дискриминация, основана на пола и сексуалната ориентация, зачитането на личния и семеен живот⁵ и свободата на изразяване на мнение и свободата на информация⁶.**

По-конкретно, **разглежданото унгарско законодателство стигматизира и маргинализира нецисджендър хората**, в това число транссексуалните лица и лицата, които не са хетеросексуални, като вредни за физическото, умственото и моралното развитие на ненавършилите пълнолетие лица единствено поради тяхната полова идентичност или сексуална ориентация. Наименованието на Закона за изменение **ги приравнява на лица, осъдени за педофилия**, което може да засили тази стигматизация и да доведе до извършването спрямо тях на актове, подбудени от омраза.

При тези обстоятелства, разглежданата намеса засяга основното съдържание на цитираните основни права и поради това не може да бъде оправдана с изтъкнатите от Унгария цели, а именно насърчаването на висшия интерес на детето или пък правото на родителите да осигуряват образованието и обучението на децата си в съответствие със своите религиозни, философски и педагогически убеждения.

Съдът констатира, че в разглеждания случай Унгария е нарушила и **правото на човешко достойнство⁷**. Това произтича от факта, че оспорените от Комисията аспекти на Закона за изменение **третират определена група лица, които** са неразделна част от общество, чиято характеристика е плурализмът, **като заплаха за обществото**, което изисква специфичен правен режим единствено поради тяхната полова идентичност или сексуална ориентация. Стигматизиращият и обиден характер на Закона за изменение води до създаване, поддържане или засилване на тяхната „невидимост“, което накърнява достойнството им.

Трето, **Съдът за пръв път установява самостоятелно нарушение на член 2 ДЕС, който прогласява ценностите, на които се основава Съюза и които са общи за всички държави членки. Всъщност аспектите на Закона за изменение, свързани със съдържание, което представя или популяризира различията по отношение на половата идентичност, съответстваща на пола по рождение, промяната на пола или хомосексуалността, представляват съгласуван пакет от дискриминационни мерки, които засягат по явен и особено сериозен начин правата на нецисджендър хората, в това число на транссексуалните лица или лицата, които не са хетеросексуални, както и ценностите за зачитане на човешкото достойнство, равенството и зачитането на правата на човека,**

включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства.

Поради това **този закон противоречи на самата същност на Съюза като общ правен ред в общество, чиято характеристика е плурализъмът**. Унгария не може валидно да изтъква своята национална идентичност, за да оправдае приемането на закон, който не зачита посочените ценности.

Четвърто, Съдът установява, че **разглежданото унгарско законодателство е в нарушение на ОРЗД и на правото на защита на данните, гарантирано от Хартата**, доколкото с него се изменя Законът за системата на регистрите за съдимост с цел да се разшири достъпът до информацията, отразена в регистъра за съдимост, за лицата, които са извършили престъпления против половата неприкосновеност или престъпления против половия морал спрямо деца. Въпреки че при определени обстоятелства такъв достъп може да се окаже оправдан, Съдът установява по същество, че унгарското законодателство не дефинира достатъчно точно нито лицата, които имат право на достъп до регистрите за съдимост, нито необходимите материални условия за достъп, за да се предоставят подходящи гаранции за правата и свободите на лицата, чиито данни са засегнати.

ЗАБЕЛЕЖКА: Искът за установяване на неизпълнение на задължения, насочен срещу държава членка, която не е изпълнила произтичащите си от правото на Съюза задължения, може да се предяви от Комисията или от друга държава членка. Ако Съдът установи неизпълнението, съответната държава членка трябва да се съобрази със съдебното решение в най-кратък срок.

Когато прецени, че държавата членка не се е съобразила със съдебното решение, Комисията може да предяви нов иск, с който да поиска налагане на имуществени санкции. Ако обаче на Комисията не са съобщени мерките за транспониране на дадена директива, по нейно предложение Съдът може да наложи санкции още с първото съдебно решение.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст и евентуално резюмето](#) на съдебното решение се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването му.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

¹ А именно член 56 ДФЕС и следните актове на вторичното право на Съюза: [Директива 2000/31/ЕО](#) на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия), [Директива 2006/123/ЕО](#) на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар, [Директива 2010/13/ЕС](#) на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 година за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги).

² Член 2 ДЕС гласи: „Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализъмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете“.

³ [Регламент \(ЕС\) 2016/679](#) на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните).

⁴ Вж. съответно член 24, параграф 2 и член 14, параграф 3 от Хартата.

⁵ Член 7 от Хартата.

⁶ Член 11 от Хартата.

⁷ Член 1 от Хартата.